

Úrazy detí v SR – vybrané ukazovatele

Zdroj:

NCZI- databáza hospitalizovaných

ŠÚ SR – databáza úmrtí

Spracovanie: Odbor národných zdravotných registrov- oddelenie vybraných zdravotných registrov

Poranenia, otravy a niektoré iné následky vonkajších príčin (ďalej ako úrazy) majú v porovnaní s inými zdravotnými stavmi (okrem niektorých výnimiek) osobitné postavenie pre svoj **náhly vznik**.

Najčastejšie ide o **náhodné neúmyselné** poškodenie zdravia, a to **vo voľnom čase**, počas ktorého sú, aj napriek prítomnosti kompetentných starších osôb, **najzraniteľnejšie deti**.

Úspešne riešiť problém prevencie úrazov predpokladá mať **čo najobjektívnejšie informácie** o okolnostiach za akých k úrazu došlo, pretože umožňujú **minimalizovať riziká vzniku úrazov**, a tým ovplyvniť aj rozsah zdravotných následkov úrazu, ktoré majú rôzny dopad na zníženie kvality života jedinca vrátane pracovnej schopnosti, nehovoriac o fatálnych dôsledkoch úrazov.

Analýzou špecifických vybraných ukazovateľov, sledovaním trendu ich vývoja sa vytvára predpoklad pre **návrh čo najefektívnejších preventívnych opatrení na báze medzirezortnej spolupráce, občianskych združení a iných záujmových skupín, ktoré sa zaoberajú prevenciou úrazov**.

- NCZI má podľa zákona č. 153/2013 Z. z. v správe Národnej zdravotnej registre, medzi ktoré patrí aj Národný register úrazov vyžadujúcich poskytnutie ústavnej zdravotnej starostlivosti s hlásením úrazov u detí.
- V r. 2014 – 2017 sa do registra hlásilo ročne iba okolo 600 z cca 12 000 hospitalizovaných detí, a to najmä pre pracovnú zaneprázdnenosť lekárov. Preto NCZI so súhlasom MZ SR navrhlo **viacstrannú spoluprácu** pri získavaní potrebných dát s využitím príslušných zdrojov podľa požadovanej obsahovej dostupnosti dát:
 - A. Príslušné nemocnice a úrady verejného zdravotníctva:
 - **Doplňujúce informácie o okolnostiach úrazu**, úrazovej anamnéze za posledné 2 roky roky s ev.pourazovými klinickými dôsledkami z údajov **z dotazníka** (viď ďalej) získaného od rodičov hospitalizovaných detí **z príslušných odd.nemocníc;**
 - Organizačné zabezpečenie a **spracovanie dotazníkov** za rok 2019 podľa dohodnutých kritérií budú koordinovať vybrané **regionálne úrady verejného zdravotníctva.**
 - B. **Národné centrum zdravotníckych informácií**
 - kompletné ročné počty všetkých hospitalizovaných detí s úrazmi do 18 rokov podľa pohlavia, lokalizácie, mechanizmu úrazu a sezonality – z databázy hospitalizovaných spracuje NCZI.

V nasledujúcich grafoch a tabuľkách sú uvedené vybrané informácie o úrazoch z databázy hospitalizovaných ako aj údaje o úmrtí v dôsledku úrazu, ktoré tvoria zvlášť u mladistvých nepriaznivé percento z celkového počtu úmrtí na všetky príčiny smrti v ich vekovej skupine.

Dotazník o úrazoch detí

Vážení rodičia,

ročne je v nemocniciach SR hospitalizovaných pre úrazy cca 15 000 detí vo veku do 18 rokov. Základné informácie o type a mechanizme úrazu podľa veku a pohlavia dieťaťa spracováva centrálné Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). K podrobnejšej analýze im však chýbajú doplňujúce údaje, ktoré by vo svojej činnosti, zameranej aj na prevenciu úrazov, využil nielen rezort zdravotníctva (najmä Úrad verejného zdravotníctva), ale aj iné rezorty.

Preto si Vás, v mene pracovníkov nemocnice, o vyplnenie krátkeho dotazníka o úraze/úrazoch

svojej činnosti, zameranej aj na prevenciu úrazov, využil nielen rezort zdravotníctva (najmä Úrad verejného zdravotníctva), ale aj iné rezorty.
 dovolíme láskavo požiadať Vašej dcéry/syna.

Výstup by mohli prispieť k zníženiu počtu najmä závažnejších úrazov u detí. Mnohé úrazy sú náhodné, napriek tomu sa však pri určitých činnostiach dajú predvídať. Preto je opatnosť dôležitá.

Za pochopenie ďakujeme.

Vek: (v rokoch): Pohlavie: 1. Muž 2. Žena Nemocnica (okres):.....

A. Údaje o súčasnom úraze pre ktoré bolo dieťa hospitalizované

Lokalizácia poranenia: (zakrúžkujte 1 možnosť)

1. Hlava	3. Hrudník	5. Vnútorné orgány
2. Krk	4. Končatiny	6. Viacnásobné poranenie

Mechanizmus úrazu: (zakrúžkujte 1 možnosť)

1. Pád	3. Poranenie ostrým predmetom	5. Popálenie, poleptanie
2. Úder	4. Poranenie elektrickým prúdom	6. Iné (vypísať).....

Kde sa úraz stal: (zakrúžkujte 1 možnosť)

1. Dom/byt	3. Na návšteve	5. Na ihrisku (po škole)
2. Doma na dvore	4. Škola, škôlka	6. Na ceste

Aktivita, pri ktorej sa to stalo:

B. Údaje o úrazoch v minulom roku

Podľa lekárskeho ošetrenia: (zakrúžkovať aj viac možností pri bode 2-4)
Doplňte aj údaj, koľko- krát bolo nutné ošetrenie (odhad).

Koľko krát

1. Žiadny úraz
2. Ambulantné ošetrenie nebolo potrebné
3. Ambulantné ošetrenie bolo potrebné
4. Hospitalizácia

C. Zostali po niektorom z úrazov nejaké závažnejšie zdravotné následky

(týka sa úrazu v súčasnosti aj minulosti) (zakrúžkujte 1 možnosť)

1. áno

a) znížená pohyblivosť

b) poškodenie mozgu

c) porucha funkcie zmyslových orgánov

d) pretrvávajúca bolesť

e) iné (vypísať)

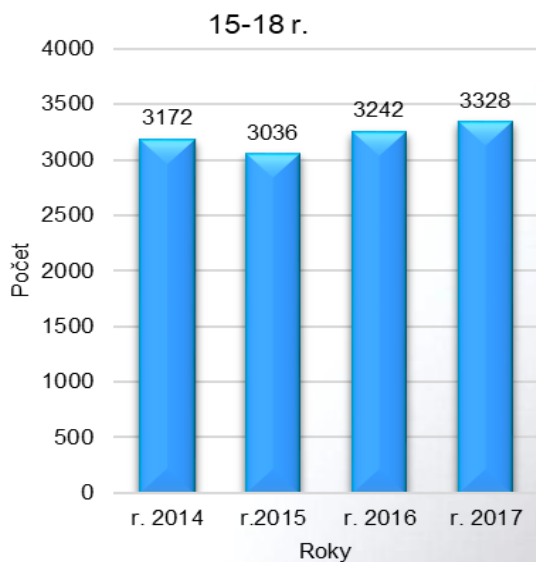
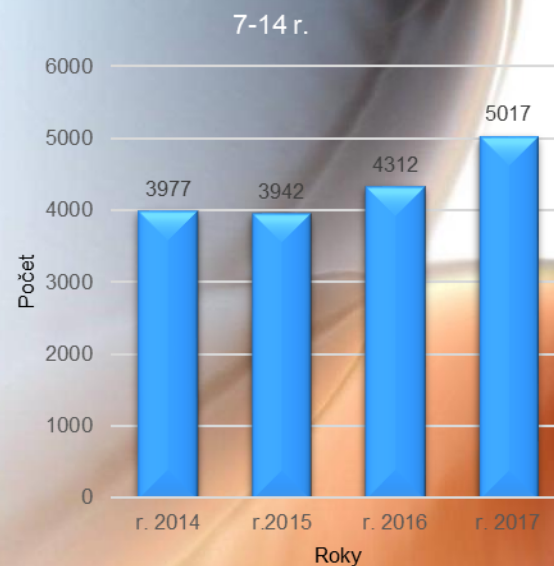
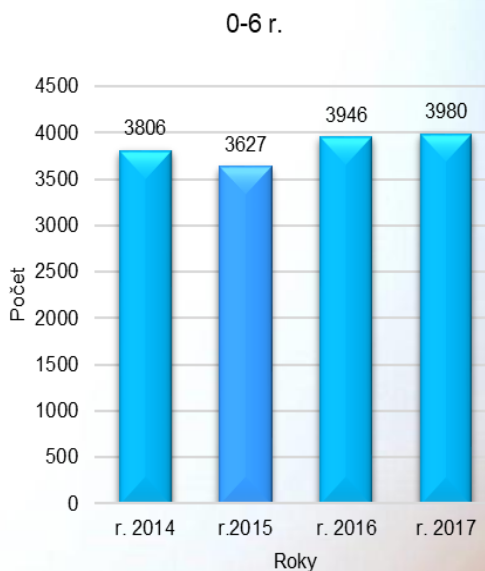
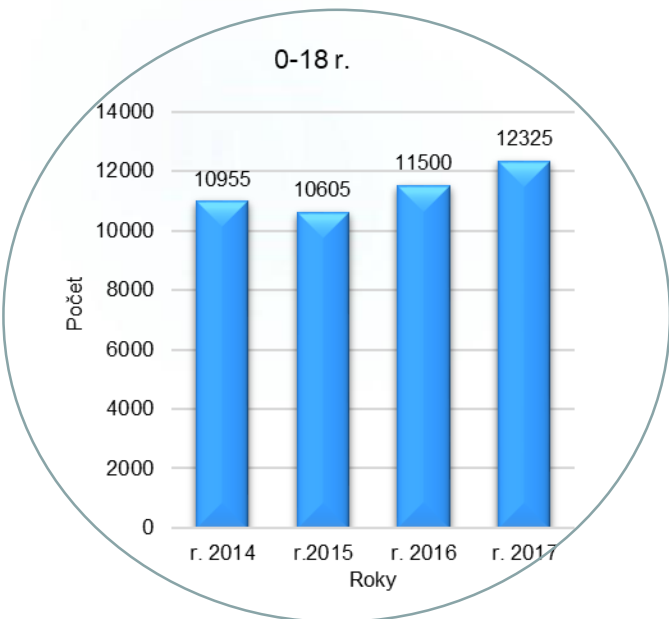
2. nie

Ďakujeme.

Pracovníci: oddelenia/kliniky, oddelenia zdravotných registrov NCZI, Úradu verejného zdravotníctva SR /regionálnych úradov verejného zdravotníctva

Priemerný počet detí hospitalizovaných pre úrazy¹⁾ v nemocniciach SR v r. 2014-2017 podľa vekových skupín

Počet a podiel hospitalizovaných detí s uvedeným mechanizmom úrazu

Počet detí podľa uvedeného mechanizmu úrazu a vekových skupín v príslušných rokoch				
Rok	0-6 r.	7-14 r.	15-18 r.	0-18 r.
r.2014	1619	2051	1512	5182
r.2015	2709	3052	2141	7902
r.2016	3262	3654	2598	9514
r. 2017	3321	4211	2640	10172

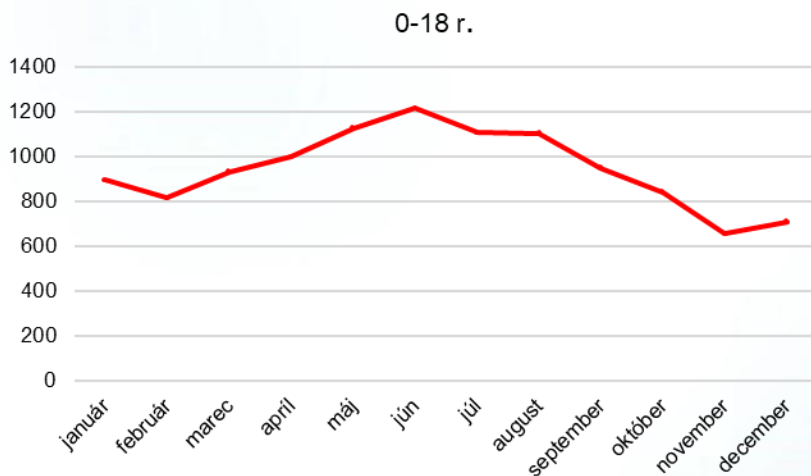
Percento vyplnenia mechanizmu úrazu v príslušných rokoch podľa vekových skupín (zaokrúhlené na celé čísla)				
Rok	0-6 r.	7-14 r.	15-18 r.	0-18 r.
r.2014	43	52	48	47
r.2015	75	77	71	75
r.2016	83	85	80	83
r. 2017	83	84	79	83

¹⁾ Ide o počty detí bez prekladov v rámci 1 kontinuálnej hospitalizácie, ale s rehospitalizáciami, ak išlo o predchádzajúce prepustenie domov a opätovné prijatie pre rovnaký alebo iný úraz

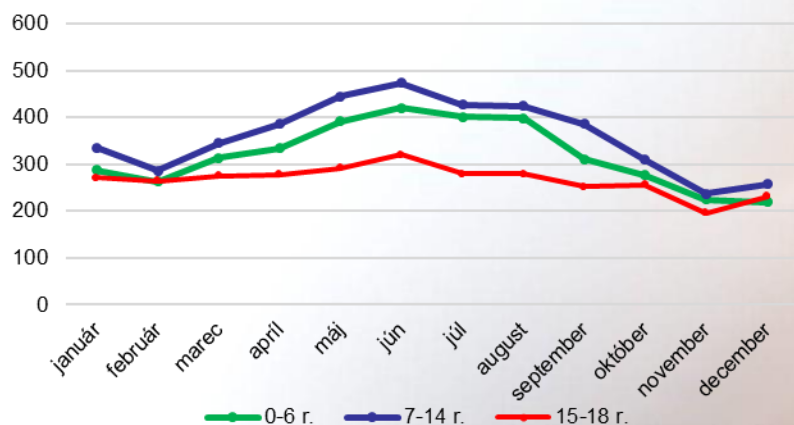
Roky	Celkový počet úrazov	do 10 rokov			
		Podskupiny ¹⁾	Počet	% podiel zo všetkých úrazov	Max.% podiel úrazov podľa veku
2014	5578	S00-S09	2457	44,0	u 0 r. - 19%
		S40-S49	405	7,3	u 6 r. - 16,8 %
		S50-S59	684	12,3	u 8r. - 17,3%
2015	5348	S00-S09	2310	43,2	u 0 r. - 17,1%
		S40-S49	448	8,4	u 5 r.- 18,8
		S50-S59	673	12,6	u 10 r. -17,1
2016	5770	S00-S09	2460	42,6	u 0 r. -18,6%
		S40-S49	479	8,3	u 6 r. -21,1
		S50-S59	752	13,0	u 7 r. -16,5
2017	6132	S00-S09	2372	38,7	u 0 r. -18,0%
		S40-S49	549	9,0	u 7 r. -16,4 %
		S50-S59	955	15,6	u 10 r. -21, 2 %

Roky	Celkový počet úrazov	11-18 roční			
		Podskupiny	Počet	% podiel zo všetkých úrazov	Max.% podiel úrazov podľa veku
2014	5377	S00-S09	1662	30,9	18,5% u 17 r.
		S50-S59	548	10,2	21,2% u 12 r.
		S80-S89	803	14,9	20% u 18 r.
2015	5257	S00-S09	1535	29,2	15,1% u 18 r.
		S50-S59	528	10,0	21,4% u 11r.
		S80-S89	836	15,9	18,8% u 18 r.
2016	5730	S00-S09	1516	26,5	po 14,4 % u 17 i 18 r.
		S50-S59	619	10,8	22,8 % u 12r.
		S80-S89	960	16,8	20% u 18 r.
2017	6193	S00-S09	1510	24,4	u 16 r. -15,3 %
		S50-S59	777	12,5	u 13 r. - 23,2 %
		S80-S89	1013	16,4	u 17 r. - 18 %

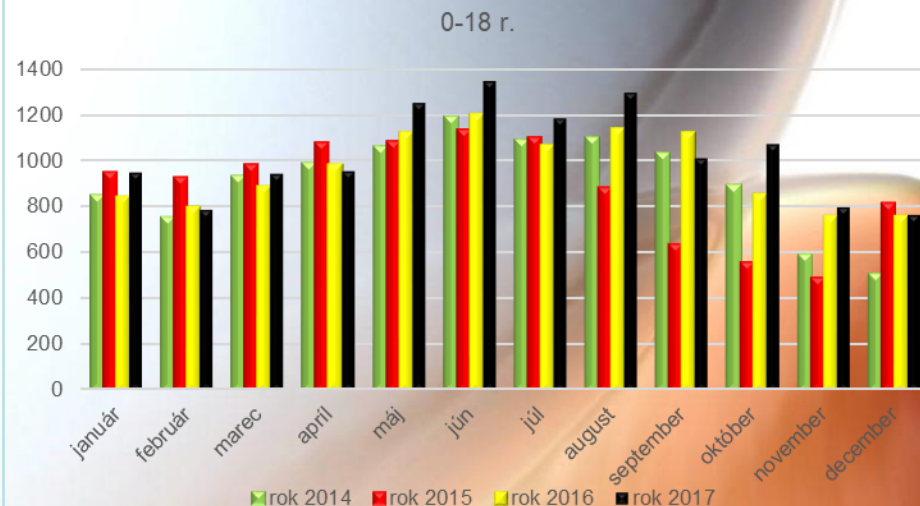
Priemerný počet detí hospitalizovaných v zdravotníckych zariadeniach SR v r.2014-2017 podľa mesiacov a vekových skupín

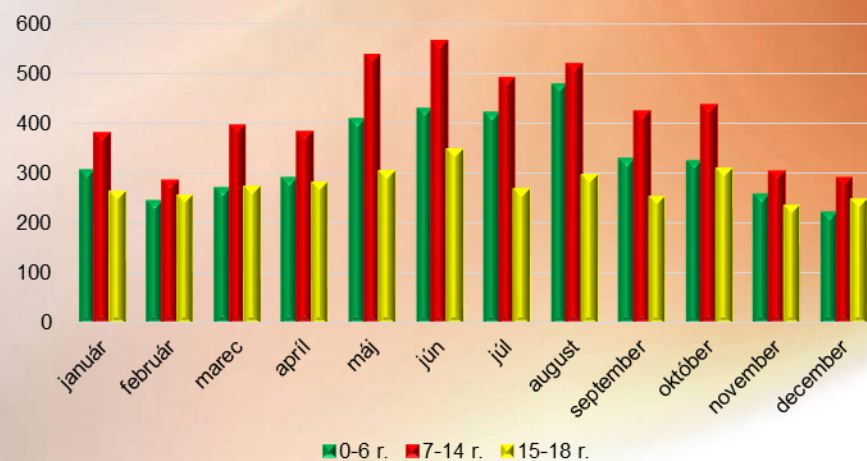
Deti do 18 rokov priemer podľa užších vekových skupín

Počet detí hospitalizovaných¹⁾ v zdravotníckych zariadeniach v r.2014-2017 podľa mesiacov a vekových skupín

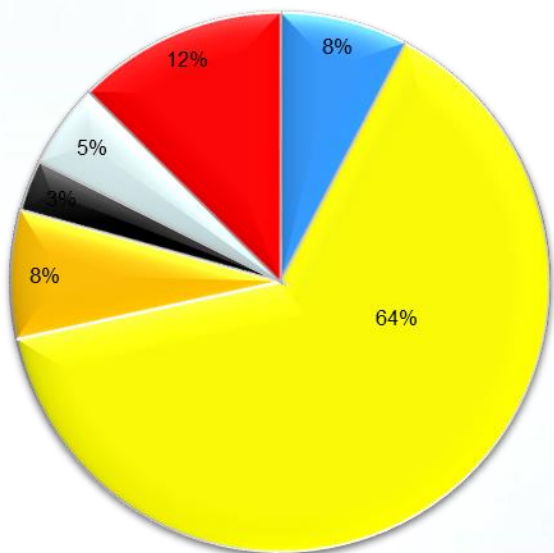

Počet detí hospitalizovaných¹⁾ pre úrazy v r.2017 podľa mesiacov a vekových skupín

**Percentuálny podiel z priemerného počtu hospitalizácií detí v zdravotníckych zariadeniach SR
v r. 2014-2017 podľa mechanizmu úrazu a podľa vekových skupín**

0-18 r.

V01-V99 W00-W19 W20-W49
X40-X49 Y10-Y34 ostatné

V01-V99 - dopravné nehody

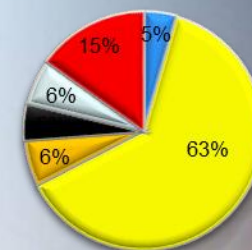
W00-W19 - pády

W20-W49 - vystavenie účinkom neživých mechanických síl

X40-X49 - náhodné otravy

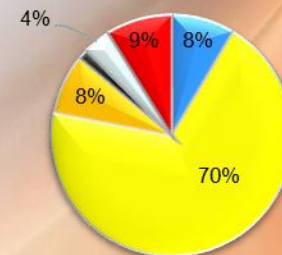
Y10-Y34 - udalosti s neurčitým úmyslom

0-6 r.

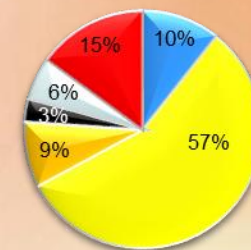
V01-V99 W00-W19 W20-W49
X40-X49 Y10-Y34 ostatné

7-14 r.

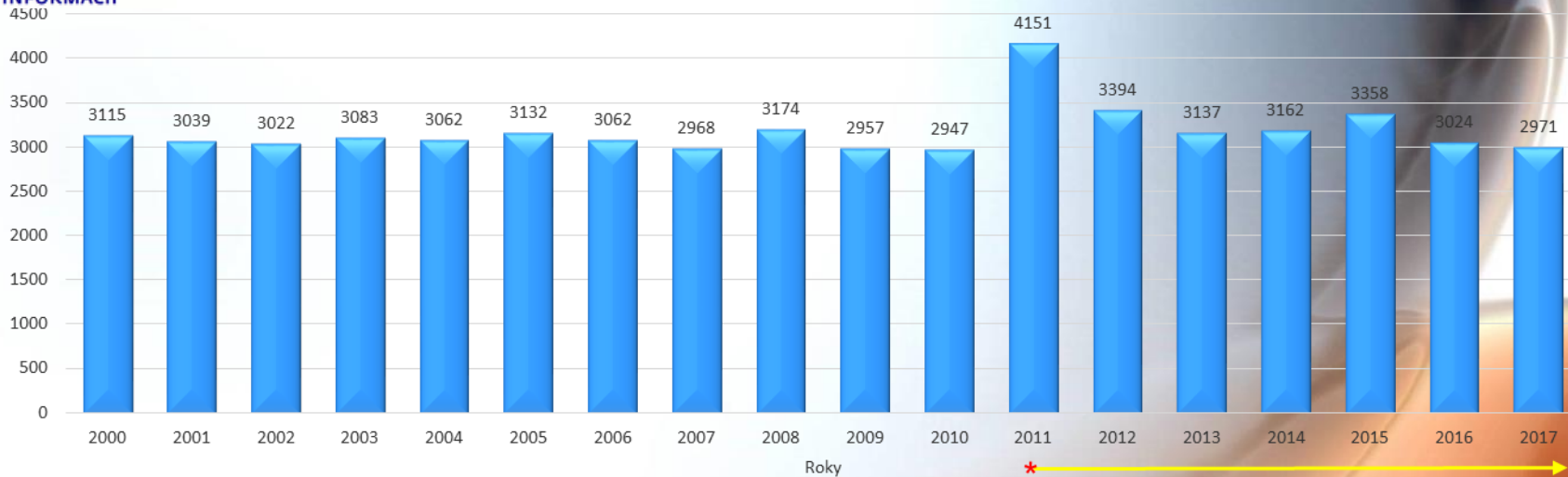
V01-V99 W00-W19 W20-W49
X40-X49 Y10-Y34 ostatné

15-18 r.

V01-V99 W00-W19 W20-W49
X40-X49 Y10-Y34 ostatné

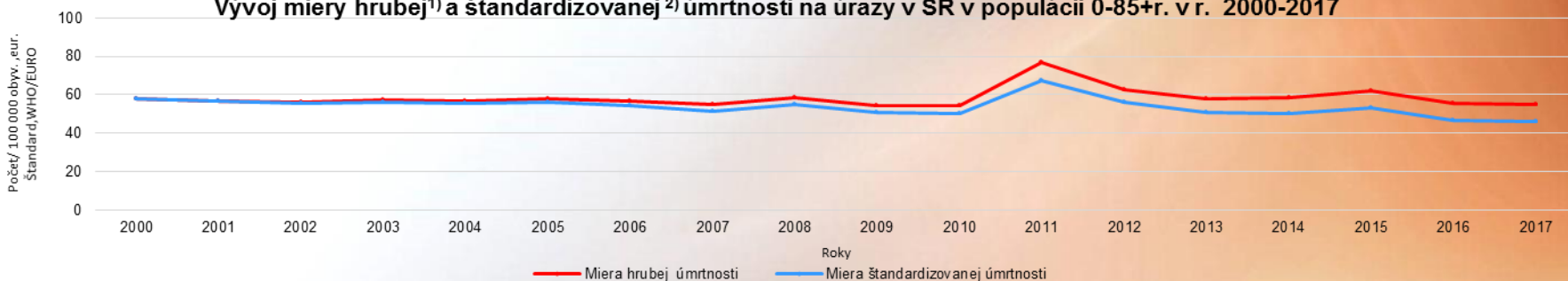
Vývoj počtu úmrtí v dôsledku úrazov v SR v populácii 0-85+ ročných v r. 2000-2017

Podiel úrazov z celkového počtu úmrtí na všetky príčiny smrti v SR v populácii 0-85+ r. v príslušných rokoch

Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Podiel	5,9	5,8	5,9	5,9	5,9	5,9	5,7	5,5	6,0	5,6	5,5	8,0	6,5	6,0	6,2	6,2	5,8	5,5

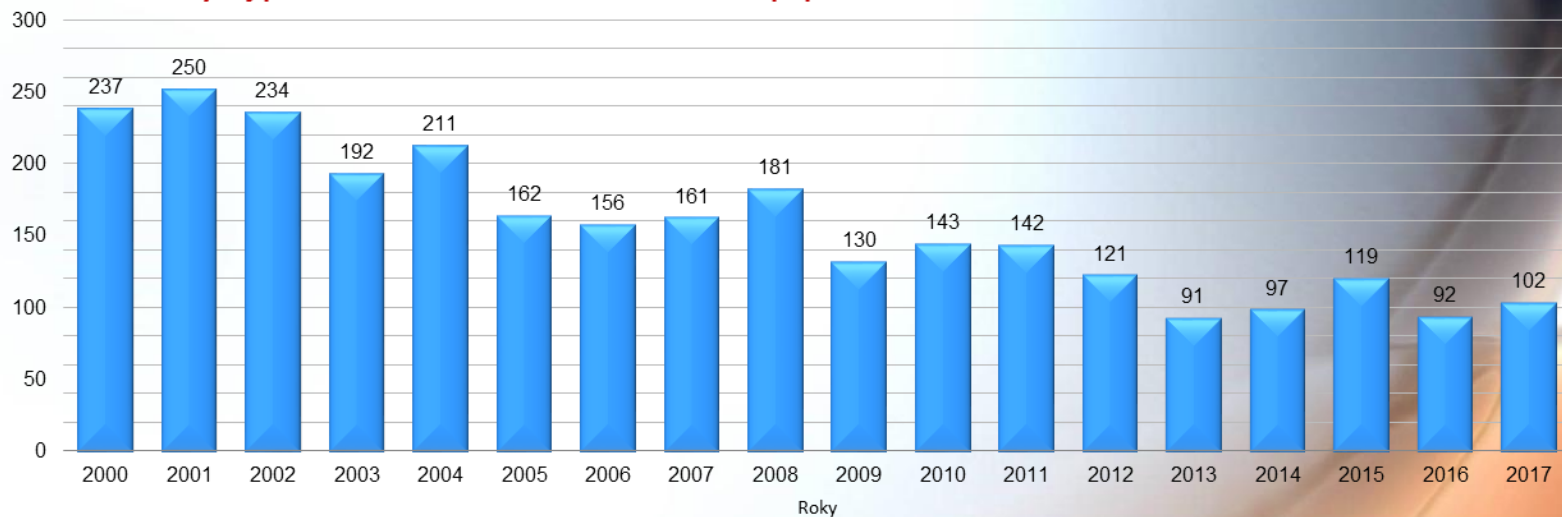
Vývoj miery hrubej¹⁾ a štandardizovanej²⁾ úmrtnosti na úrazy v SR v populácii 0-85+r. v r. 2000-2017

*Od r.2011 sa vykonávala na NCZI revízia príčin smrti, ktorou sa podľa dohodnutých kritérií korigovali úrazy podhodnotené najmä u starších polymorbidných osôb, za r.2017 sú uvedené neoficiálne predbežné údaje. Napriek revízií, ktorá má svoje obmedzenia v dostupnosti obj.dát, sú údaje o úmrtí na následky úrazu špecifické v tom, že kým v r.2011 sa hodnotili z celej databázy hospitalizácie pre úrazy podľa rč. a zisťovanie úmrtí v tom istom roku porovnaním rč s databázou úmrtí ŠÚ SR, pre prácnosť a časovú náročnosť tohto spracovania sa od r.2012 databáza hospitalizovaných využíva výberovo v nejasných prípadoch. Preto podiel úmrtí ako následok úrazu má svoje rezervy a reálne môže byť o niečo vyšší.

¹⁾ – hrubá úmrtnosť sa používa pri porovnávaní trendu vývoja iba v rámci 1 a toho istého regiónu. ²⁾ štandardiz. úmrtnosť (tu podľa WHO/EURO) sa používa pri objektivizácii porovnaní rozdielov medzi 2 a viac regiónmi.

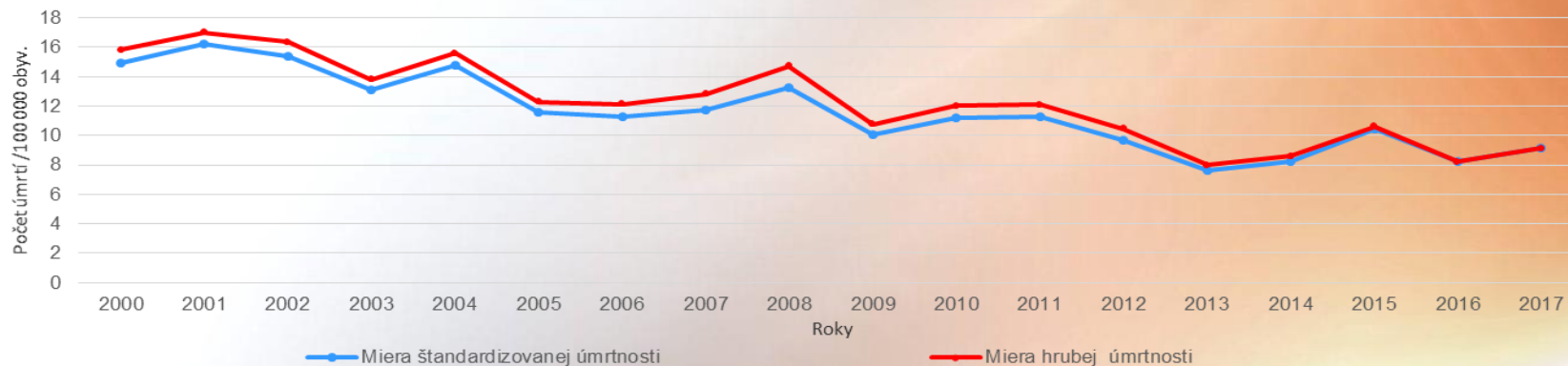
Vývoj počtu úmrtí v dôsledku úrazov v SR v populácii do 19 rokov v r. 2000-2017

Podiel úrazov z celkového počtu úmrtí na všetky príčiny smrti v SR v populácii do 19 rokov v príslušných rokoch

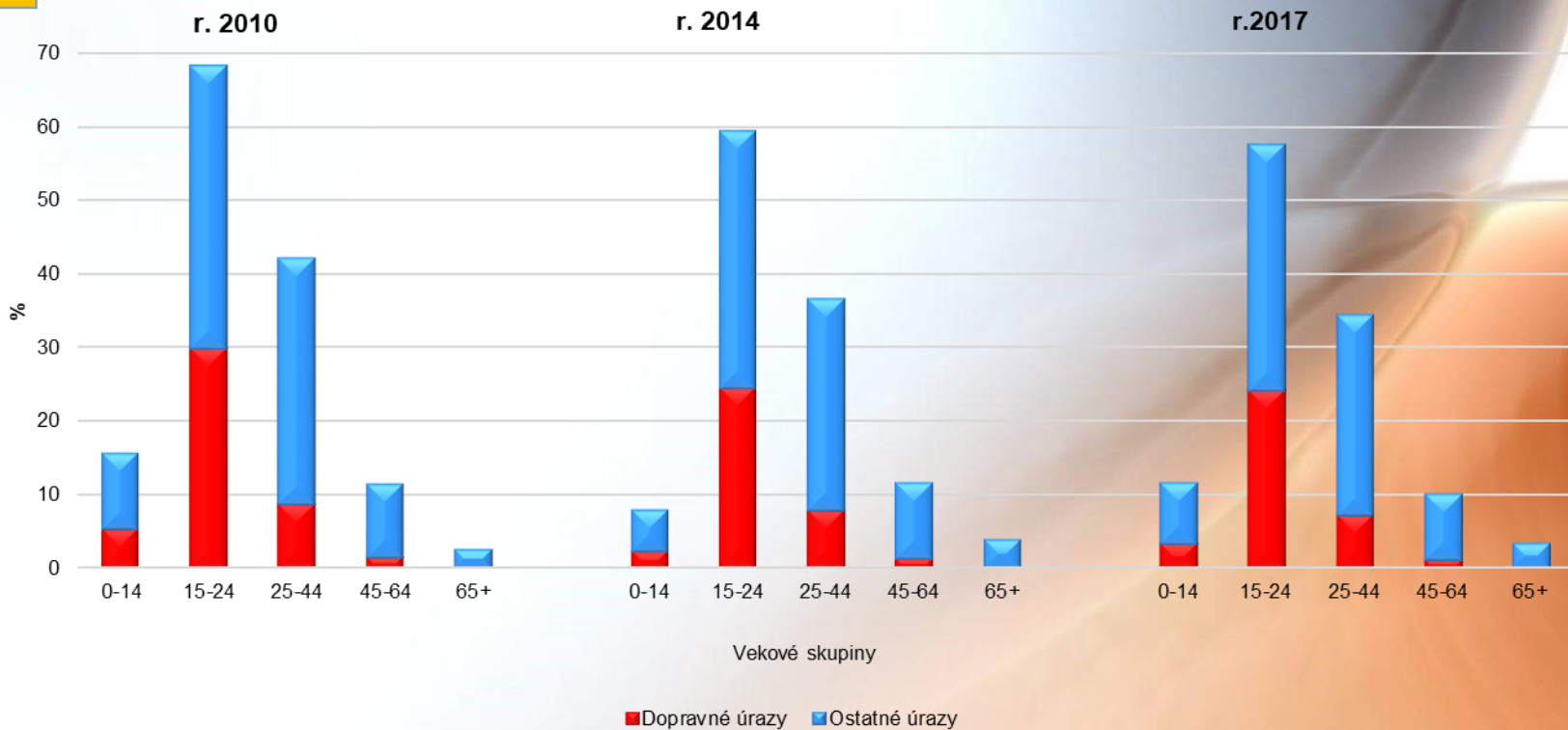
Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Podiel	25,4	32,3	29,0	23,3	27,5	22,0	22,6	23,4	26,5	19,8	22,9	23,8	20,4	16,3	17,4	16,8	17,9	20,6

Vývoj miery hrubej¹⁾ a štandardizovanej²⁾ úmrtnosti v SR v populácii do 19 rokov v r. 2000-2017

Podiel úmrtí v dôsledku úrazov zo všetkých úmrtí podľa vekových skupín, podiel dopravných úrazov z úmrtí na úrazy v SR v sledovaných rokoch podľa vekových skupín.

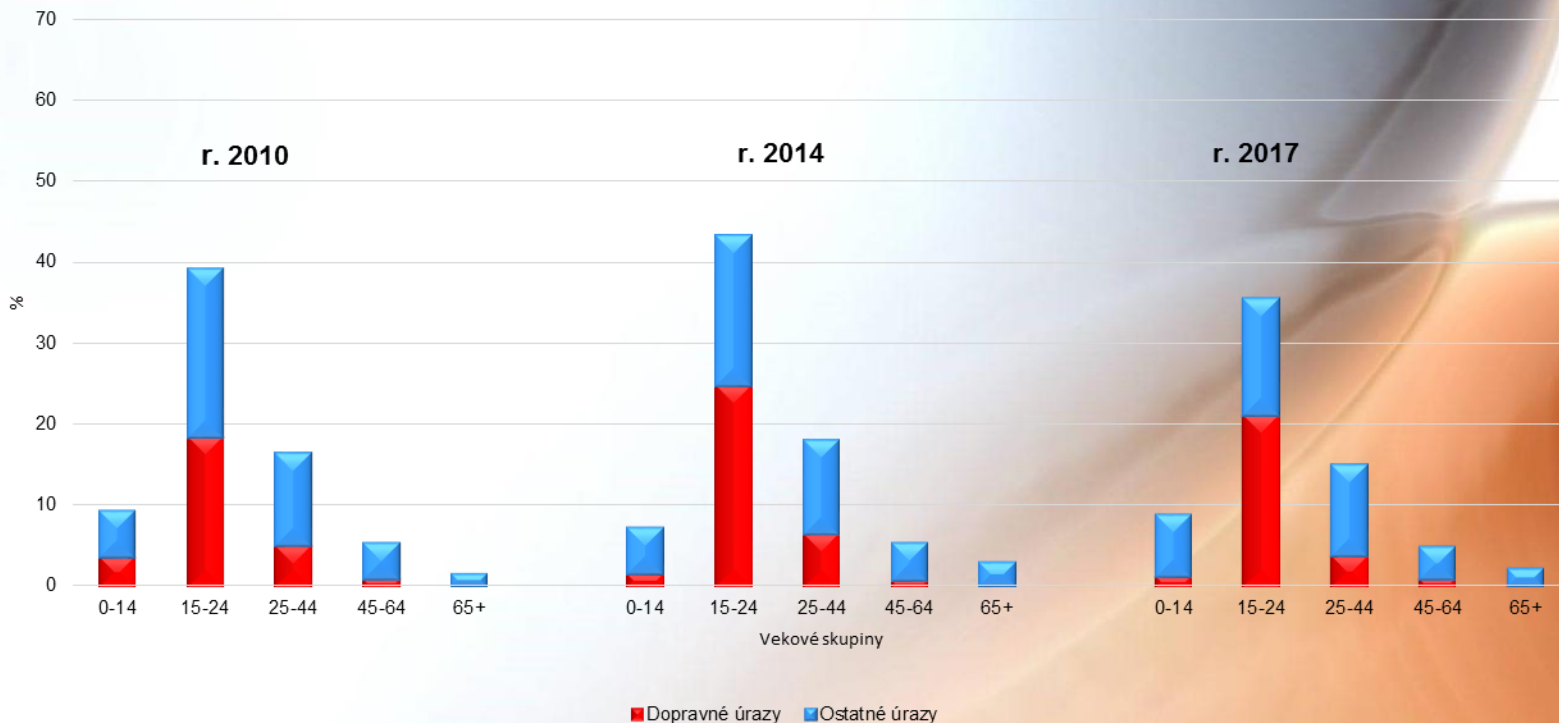
MUŽI

Ukazovateľ	Rok 2010					Rok 2014					Rok 2017				
	0-14	15-24	25-44	45-64	65+	0-14	15-24	25-44	45-64	65+	0-14	15-24	25-44	45-64	65+
Veková skupina	0-14	15-24	25-44	45-64	65+	0-14	15-24	25-44	45-64	65+	0-14	15-24	25-44	45-64	65+
Počet všetkých úmrtí	281	268	1468	8671	16957	253	212	1356	8078	16600	231	198	1297	7755	18008
Podiel úrazov zo všetkých úmrtí	15,6	68,3	43,3	11,5	2,6	7,9	59,4	36,7	11,6	3,9	11,7	57,5	34,4	10,1	3,4
Podiel dopr. úrazov z úmrtí pre úrazy	34,0	44,0	20,5	13,0	11,5	30,0	41,3	21,7	11,3	6,8	29,9	42,2	21,3	11,7	7,5

ŽENY

Podiel úmrtí v dôsledku úrazov zo všetkých úmrtí podľa vekových skupín, podiel dopravných úrazov z úmrtí na úrazy v SR v sledovaných rokoch podľa vekových skupín

Ukazovateľ	Rok 2010				
	0-14	15-24	25-44	45-64	65+
Veková skupina	0-14	15-24	25-44	45-64	65+
Počet všetkých úmrtí	224	87	541	3569	21379
Podiel úrazov zo všetkých úmrtí	9,4	39,1	16,5	5,4	1,6
Podiel dopr. úrazov z úmrtí pre úrazy	38,3	47,1	30,3	16,7	12,5

Rok 2014				
0-14	15-24	25-44	45-64	65+
0-14	15-24	25-44	45-64	65+
194	81	512	3471	20589
7,2	43,2	17,9	5,3	3
20,8	57,2	35,8	13,2	3,3

Rok 2017				
0-14	15-24	25-44	45-64	65+
0-14	15-24	25-44	45-64	65+
157	62	534	3447	22225
8,9	35,5	14,9	4,9	2,2
14,6	59,2	24,8	18,4	4,5